

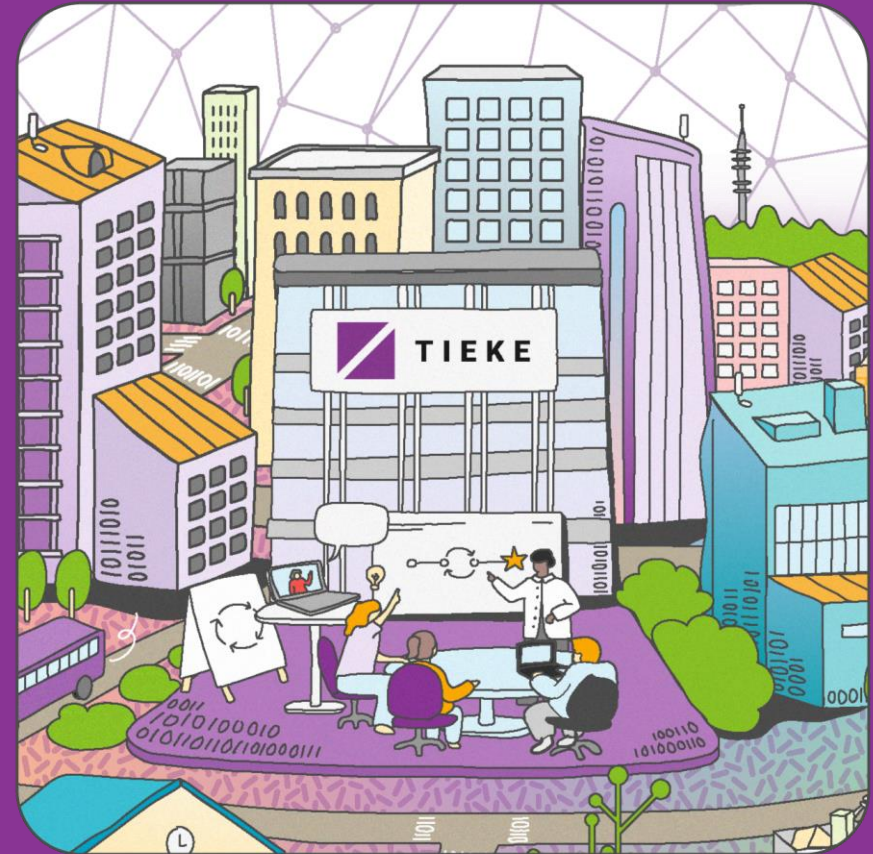
TIEKE

Eettinen digitalisaatio järjestöissä: Tietosuoja ja regulaatio

Hanna Vuohelainen | Digiosaamisen ja viestinnän vauhdittaja

Mikko Eloholma | Digiosaamisen vauhdittaja

10.4.2025

TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry

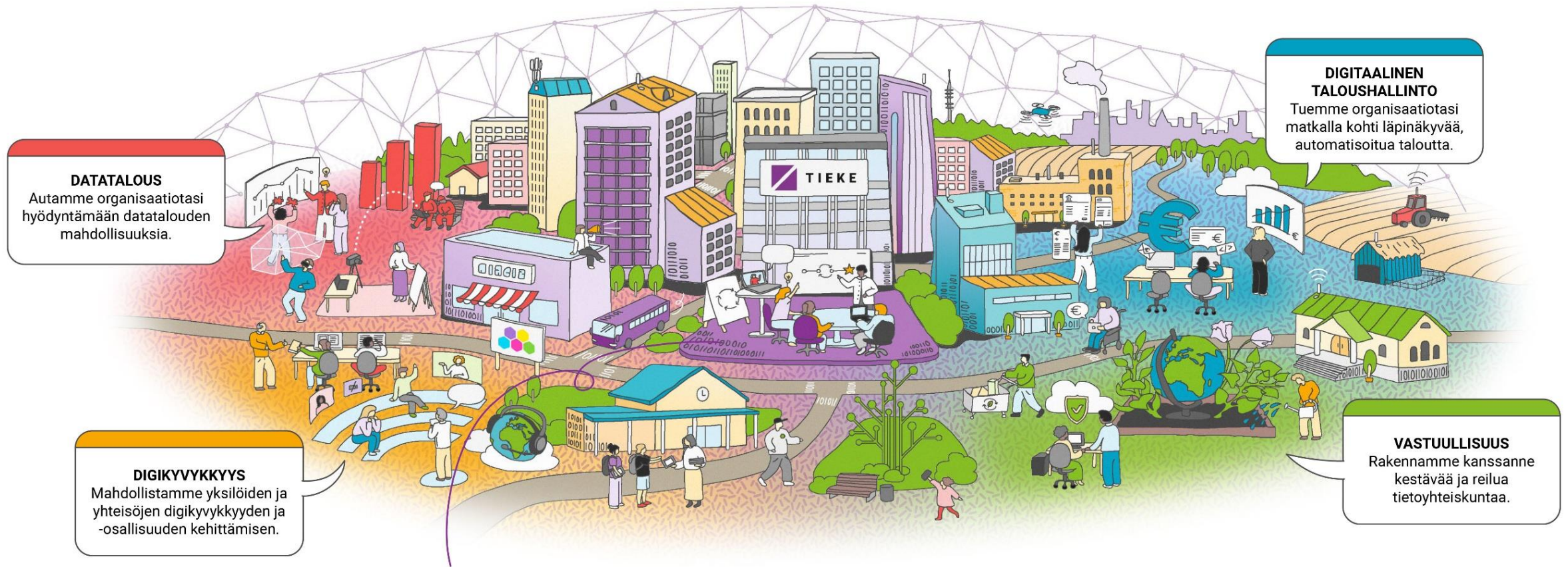
TIEKE

- Vuonna 1981 perustettu yhdistys
- 14 työntekijää
- Kestävän, ihmiskeskeisen digitalisaation edistäjä hankkeiden, palveluiden, yhteistyöverkostojen ja vaikuttamistyön kautta

Strategiset teemat ja TIEKEN toimintatavat

KEHITTÄMISEN JA KEHITTÄMISEN TOIMINTATAVAT

Laadukkaasti,
puolueettomasti,
yhteisiin tarpeisiin

Osaamista
kehittäen

Vaikuttavilla
projekteilla

Paikallisissa ja
kansainvälisissä
verkostoissa toimien

Lainsäädäntö muodostaa eettisen digitalisaation kivijalan

Ohjelma 9.00 - 10.30:

- Katsaus aamun teemaan ja Järjestödiggi-kartoituksen tuloksiin
- Tietosuoja ja digiregulaatio
- Keskustelua: Miten lähteä fiksusti liikkeelle järjestöissä?
- Yhteenveto ja seuraavat askeleet
- Kysymyksiä ja kommentteja voi kirjoittaa chattiin. Palaamme niihin viimeistään keskusteluosuudessa.
- Tilaisuus tallennetaan. Osallistujatiedot eivät tule näkyviin tallenteelle.
- Tieto tallenteista ja muusta myöhemmin julkaistavasta materiaalista tulee verkkosivulle: tieke.fi/eettinenjarjestodigi

Teknologiaan hyödynnetään monipuolisesti, osaamista tarvitaan

Teknologian hyödyntäminen järjestöjen arjessa on jatkanut tasaista kasvuaan. Sitä hyödynnetään lukuisilla toiminnan alueilla hallitustyöskentelystä viestintään.

Tekoäly rantautuu vähitellen suomalaisten järjestöjen arkeen. Tietosuoja ja teknologian vastuullinen käyttö ylipäätään pohdituttaa.

Teknologialla on merkittävä rooli järjestöjen sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä, mikä sekin tarkoittaa huomion kiinnittämistä tietosuojakysymyksiin.

Hanketta rahoittaa Gofore Impact säätiö sr.

<https://tieke.fi/eettinenjarjestodigi>

Viisi näkökulmaa eettiseen digitalisaatioon suomalaiselle järjestökentälle

Hankkeen ja siinä tuotettavan Järjestökentän eettisen digitalisaation oppaan kautta vahvistamme digitalisaation positiivista yhteiskunnallista vaikutusta niin järjestöjen työntekijöiden, luottamushenkilöiden kuin jäsenistön kautta.

Suomalainen järjestökenttä on laaja ja tavoittaa laajan joukon ihmisiä.

Avaamme eettisen digitalisaation mahdollisuuksia ja siihen liittyviä kysymyksiä viiden näkökulman kautta.

<https://tieke.fi/eettinenjarjestodigi>

Viisi näkökulmaa eettiseen digitalisaatioon

1. Datavastuullinen toiminta
2. Eettinen ja yhdenvertainen tekoälyn hyödyntäminen
3. Tietosuojasta huolehtiminen sekä uuden digiregulaation tuomat mahdollisuudet ja velvoitteet
4. Kestävä digitalisaatio
5. Eettinen palvelumuotoilu

Eettisen digitalisaation opas

- Järjestökentän eettisen digitalisaation oppaaseen sisältyy:
  - webinaarit
  - artikkelit
  - yhdistyksen hallituksen eettisen digitalisaation tarkastuslista
  - jäsenistön kanssa teemoja avaavien keskustelujen työpajakonsepti
- Tarkistuslistaa ja työpajakonseptia pilotoidaan muutaman järjestön kanssa.
- Opas on jatkossa vapaasti niin kaikkien järjestökentän toimijoiden, kansalaisten kuin muidenkin toimijoiden hyödynnettävissä.

- Webinaarit:
  - Datavastuullinen toiminta – luottamusta, läpinäkyvyyttä ja lisäarvoa datalla: 13.3.
  - Eettinen ja yhdenvertainen tekoälyn hyödyntäminen: 25.3.
  - Tietosuojasta huolehtiminen sekä uuden digiregulaation tuomat mahdollisuudet ja velvoitteet: 10.4.
  - Kestävä digitalisaatio: 29.4.
  - Eettinen palvelumuotoilu: 20.5
- TIEKEN tapahtumakalenteri: tieke.fi/tapahtumat/
- Postituslista: tapahtumat.tieke.fi/eettinenjarjestodigi

Järjestödigi-kartoitus 2024

Järjestödigi-kartoitus selvittää suomalaisten järjestöjen ja yhdistysten tilaa digitalisaatioon, digiosaamiseen, viestintään ja sosiaalisen median käyttöön liittyen.

Syksyllä 2024 kartoitettiin ensimmäistä kertaa järjestöjen tekoälyn käyttöä ja suhtautumista teknologian vastuulliseen hyödyntämiseen.

<https://www.jarjestodigi.fi/>

Teknologia järjestön arjessa top 10

89 %

Sisäinen
viestintä

76 %

Hallitustyö
Kokoustaminen
Ulkoinen
viestintä

71 %

Markkinointi ja
mainonta
Tietojen hallinta

65 %

Jäsenhankinta
Koulutuksiin ja
tapahtumiin
osallistuminen

62 %

Tapahtumien
järjestäminen

58 %

Taloushallinto

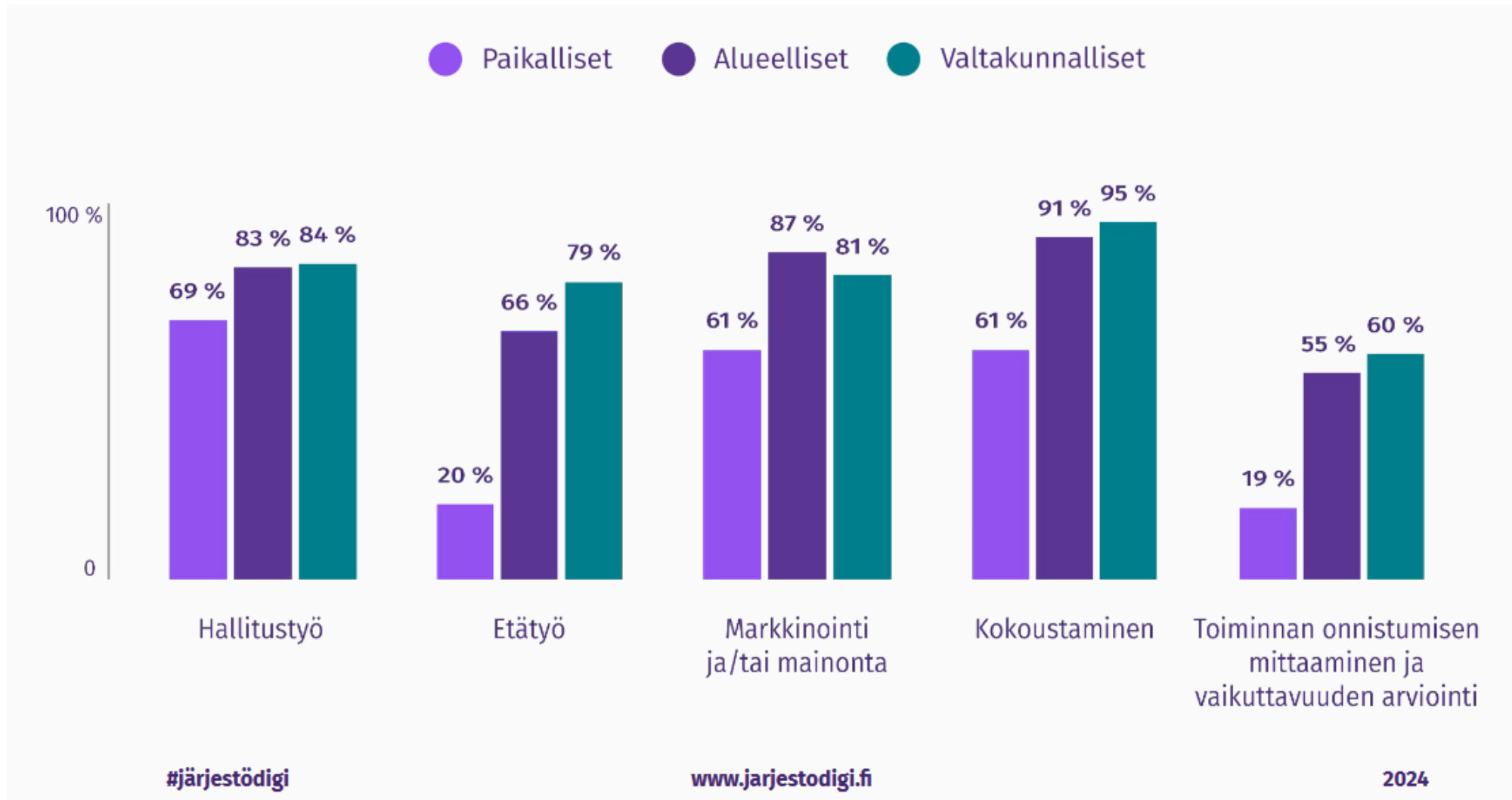
Sähköisillä kanavilla on merkittävä rooli yhteydenpidossa. Valtaosa järjestöistä hyödyntää teknologiaa sekä sisäiseen että ulkoiseen viestintään. Viestintää tehdään monikanavaisesti, markkinointia mm. somessa.

Etäkokoukset näyttävät jääneen pysyväksi käytännöksi, ja hallitustyöskentely on siirtynyt entistä enemmän verkkoon. Tapahtumiin osallistutaan ja niitä järjestetään paljon teknologiaa hyödyntäen.

#järjestödiggi

www.jarjestodigi.fi

Järjestön koko näkyy teknologian hyödyntämisessä

Tekoälyn käyttö järjestöissä on kokeilevaa

Tekoälyn käyttö on satunnaista, halukkaat voivat hyödyntää sitä.

38 %

Emme hyödynnä tekoälyä järjestössämme.

37 %

Olen itse kokeillut tai käytän tekoälyä järjestötyön yhteydessä.

36 %

Seuraamme kehitystä, mutta emme ole vielä tehneet päätöksiä tai toimenpiteitä.

21 %

Olemme käynnistäneet kokeiluja tai projekteja tekoälyn hyödyntämiseksi.

10 %

#järjestodigi

www.jarjestodigi.fi

5,5 %

Tekoälyn käyttö on jo päivittäistä

Vastauksista nähdään, että tekoälyä testataan jo monessa järjestössä, mutta vakiintuneeseen ja suunnitelmalliseen käyttöön on vielä matkaa.

Suhtautuminen on sallivaa, mutta käyttö vielä kokeilukulttuurin tasolla. Yli kolmasosa kertoo, että tekoälyä ei vielä käytetä millään lailla järjestössä.

Tekoälyn käyttöön valmistaudutaan vähitellen

Toimijotamme on koulutettu tekoälyn käyttöön

9 %

Olemme tehneet tekoälyn suhteen eettistä arviointia.

8 %

Olemme tutustuneet tekoälyn käyttöön liittyviin säädöksiin (esim. EU AI ACT).

8 %

Suunnitelmissa on ottaa tekoäly yhteiseen käyttöön järjestötasolla.

7 %

2,5 %

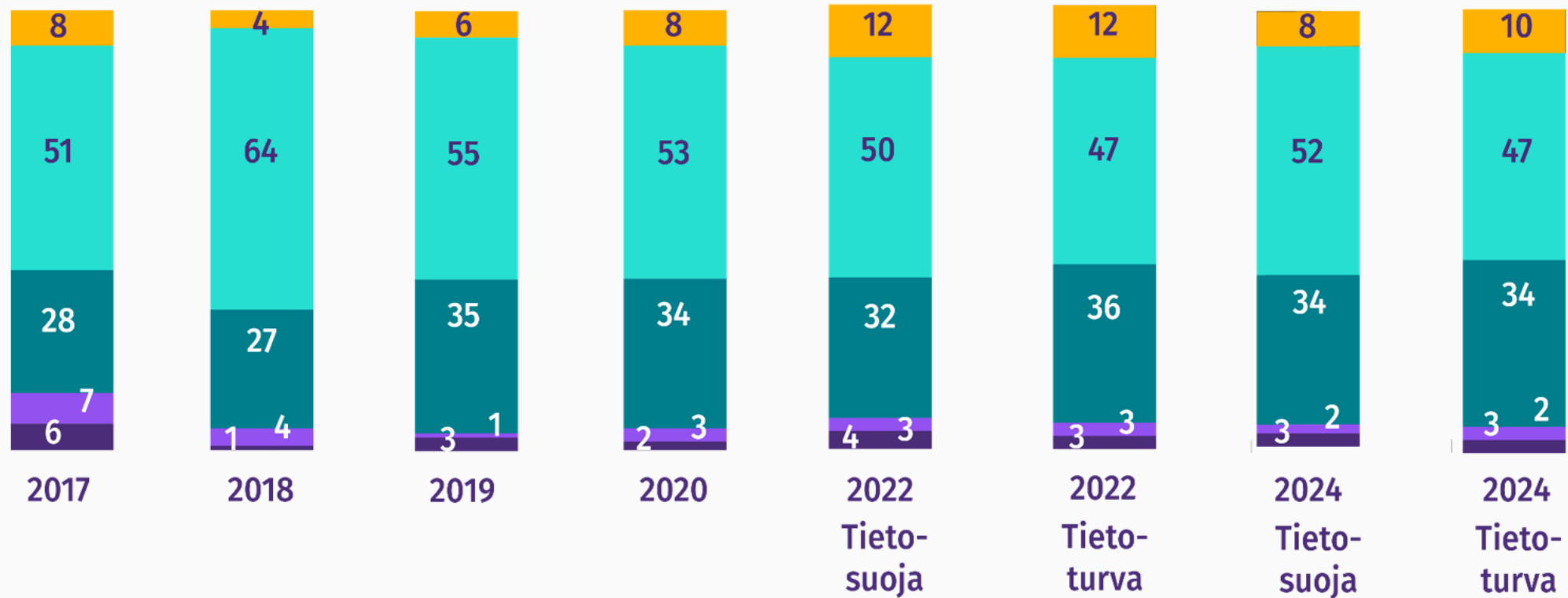
Tekoälyn käytön ohjeet tai linjaukset on tehty

Tekoälyä koskevissa avovastauksissa nousee esiin huolta esimerkiksi tiedon luotettavuuteen ja tietoturvaan liittyen.

Järjestöjen valmistautuminen ja tekoälyn käytön suunnittelu ovat vielä vähäistä. Osaamisen lisääminen ja tekoälyn käyttöön kouluttaminen eivät myöskään näy vielä monenkaan järjestön arjessa.

Tietoturvaa ja tietosuojaa

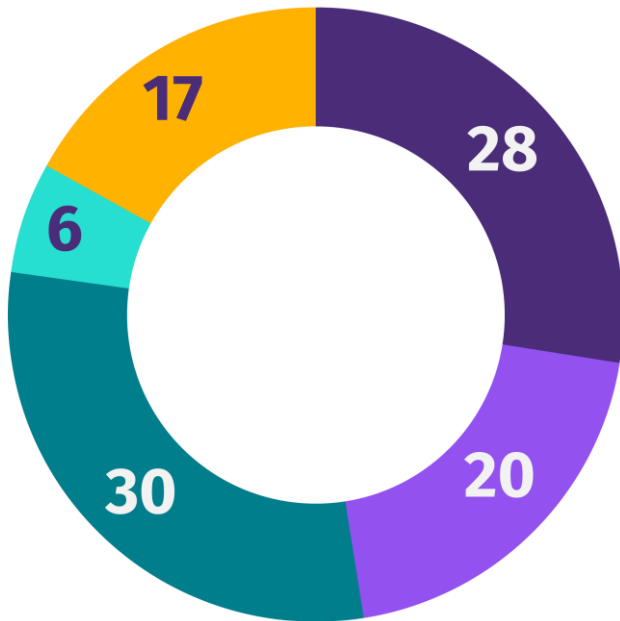
● ei tarvita nyt   ● on tulevaisuuden suunnitelmissa   ● tehdään jo, mutta osaamista puuttuu   ● hallinnassa   ● en osaa sanoa

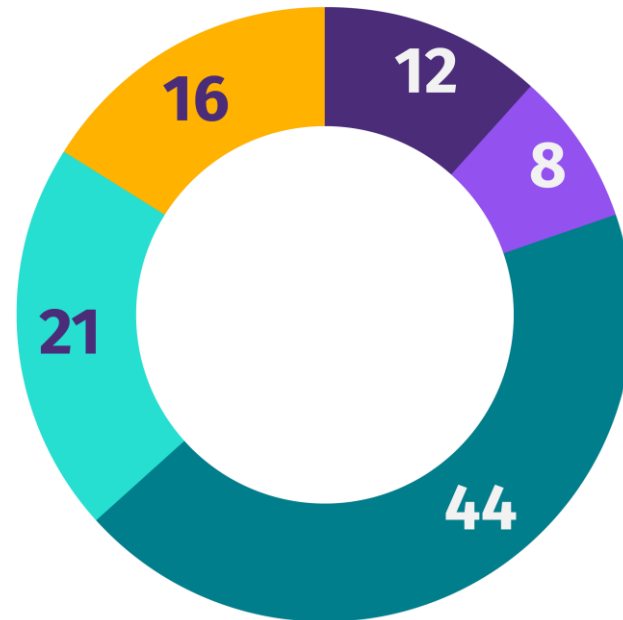
Osaaminen: Tekoäly, data, tekijänoikeudet

● ei tarvita nyt ● on tulevaisuuden suunnitelmissa ● tehdään jo, mutta osaamista puuttuu ● hallinnassa ● en osaa sanoa

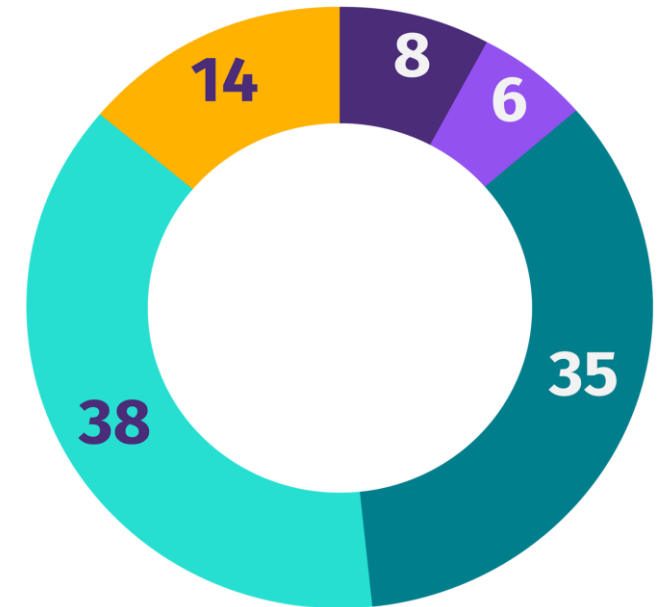
Tekoäly

Kertyvän datan hyödyntäminen

Tekijän- ja käyttöoikeudet

Emme ole varmastikaan vielä täysin ymmärtäneet, missä kaikessa tekoälyä voi käyttää, mutta meitä hieman huolettaa myös se, mitä kaikkea sisältöä sinne uskaltaa syöttää. Meitä pohdituttaa myös tekoälyn kasvavan käytön ympäristövaikutukset ja se, mikä on ns. aidosti hyödyllistä käyttöä ja mikä ns. turhaa hupikäyttöä.

*-Liitto tai muu
valtakunnallinen järjestö*

Järjestöjen eniten käyttämät ulkoisen viestinnän kanavat

1. Sähköposti

89 %

2. Verkkosivut

85 %

3. Sosiaalisen median kanavat

82 %

4. Puhelin (puhelut, tekstiviestit)

64 %

5. Pikaviestimet (esim. WhatsApp, Telegram)

58 %

6. Verkkokokous- ja webinaarialustat (esim. Teams)

54 %

7. Uutiskirjeet / postituslistat

54 %

8. Ilmoittautumisen mahdollistavat työkalut

47 %

9. Painetut muut tuotteet (esim. flyerit, julisteet)

42 %

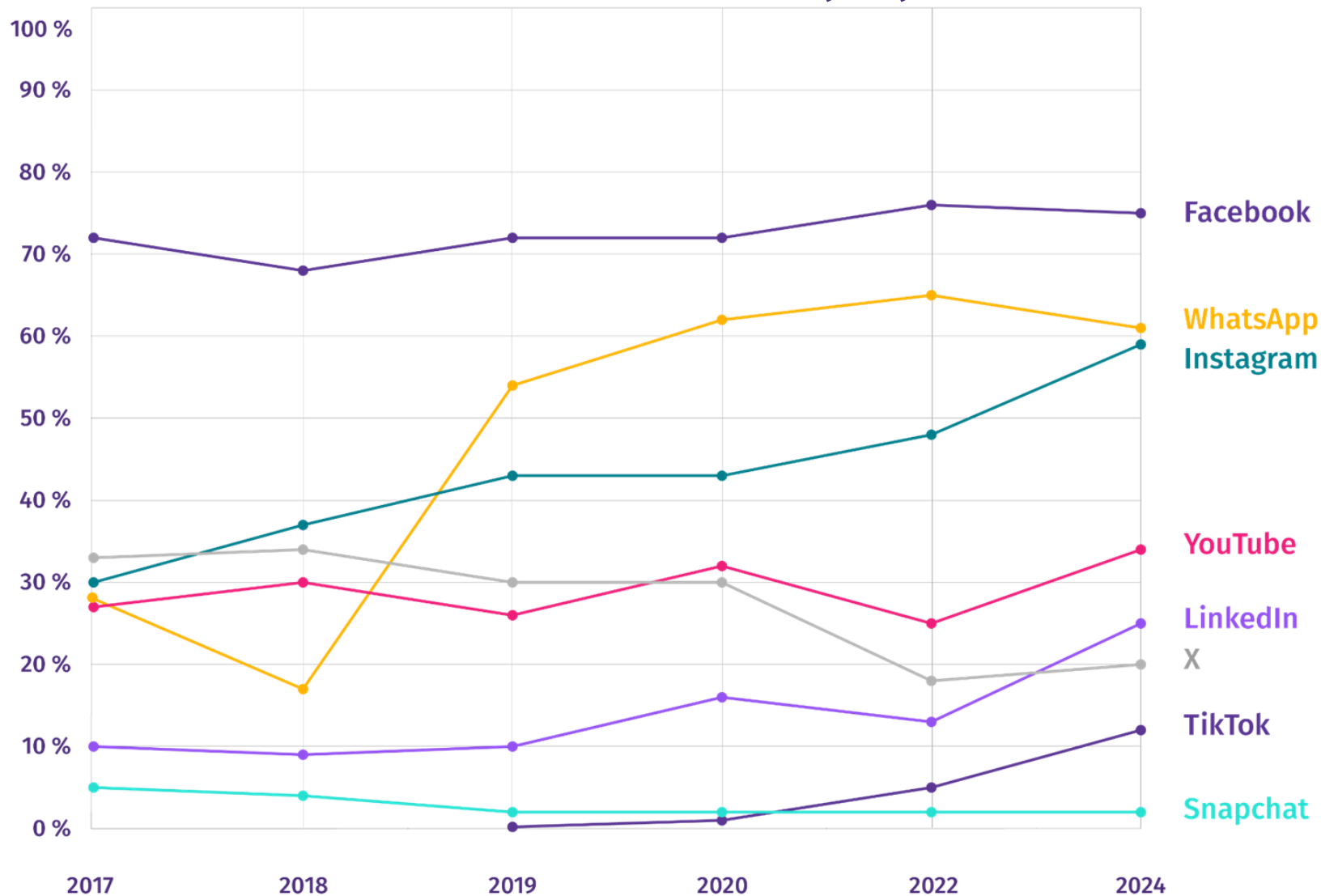

10. Painettu lehti

34 %

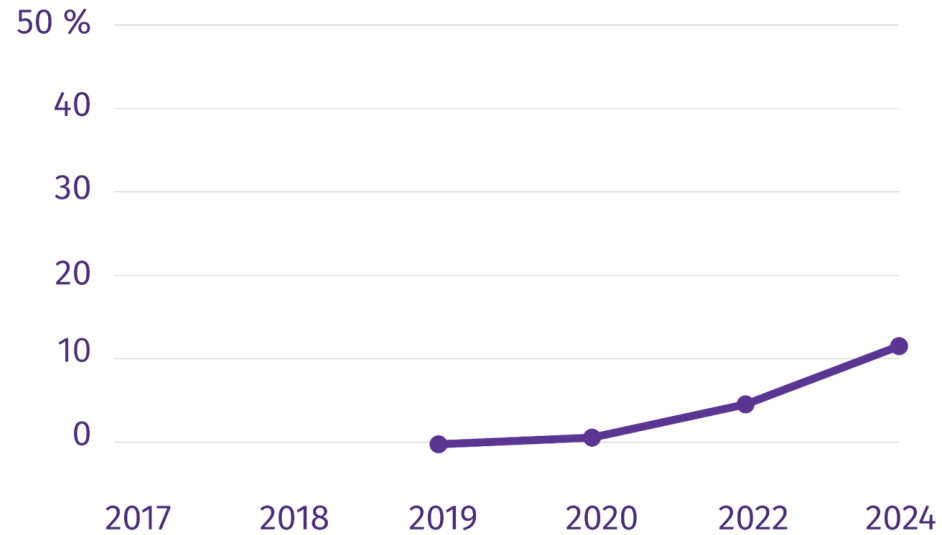

Sosiaalisen median kanavat järjestöissä

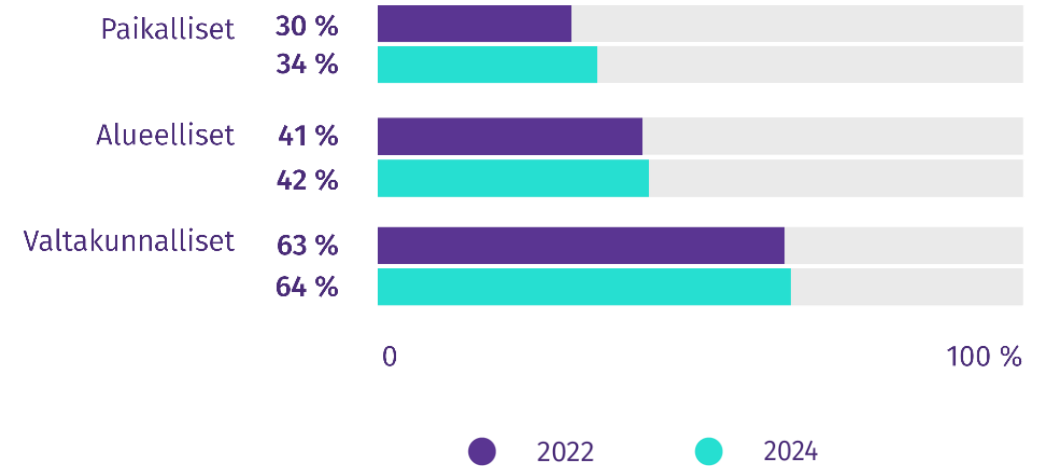

Vielä pari nostoa järjestösomesta

TikTokin käytön kehitys 2019-2024

Häirinnän kohtaaminen

Tietosuoja- ja muu lainsäädäntö järjestöissä

Mikko Eloholma, TIEKE
mikko.eloholma@tieke.fi

Mitä tänään?

Johdanto

Digitalisaatioon ja dataan liittyvää lainsäädäntöä

Digipalvelu-asetus (DSA)

Data-asetus (DA)

Tekoälyasetus (AIA)

Tekijänoikeudet

Tietosuojalainsäädäntö

Läpinäkyvyys

Osaaminen ja kulttuuri

Keskustelu ja Yhteenveto

ODI: Data Ethics Canvas

Datalähteet, luvat ja lainsäädäntö

Projektin, palvelun tai tuotteen tavoitteet ja seurauksien arviointi.

Vuorovaikutus ja viestintä osallisten sekä asiakkaiden kanssa. Datan käsittelyn läpinäkyvyys.

Datavastuullisuuden implementointi, organisaation sisäiset prosessit.

Kenen datatalous?

Sitran avoimet Datatalouden ABC-kurssit

60-90 min / kurssi

sitra.fi/hankkeet/datatalouden-abc

Verkkoalustojen reilut säännöt

Digipalveluasetus ja digimarkkina-asetus

Datan jakamisen reilut säännöt

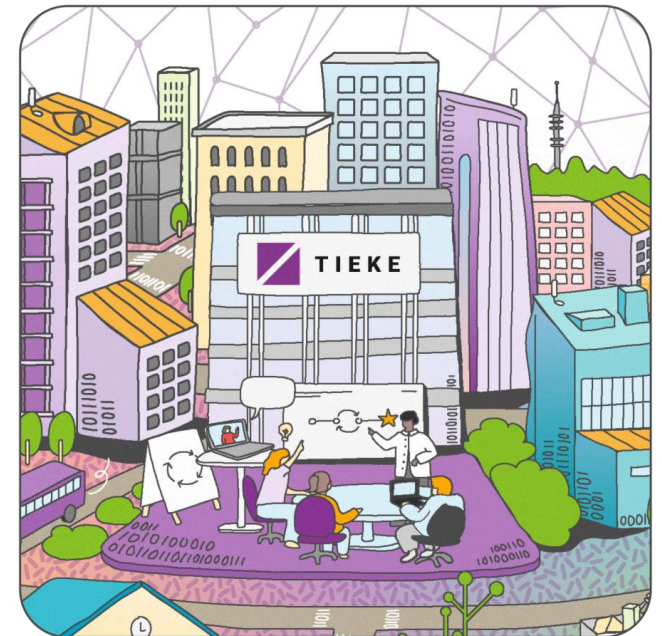
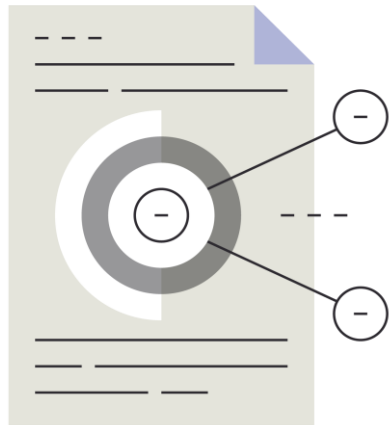
Data-asetus ja datanhallinta-asetus

Tekoälyn reilut säännöt

Tekoälyasetus

Digipalvelu- asetus (DSA)

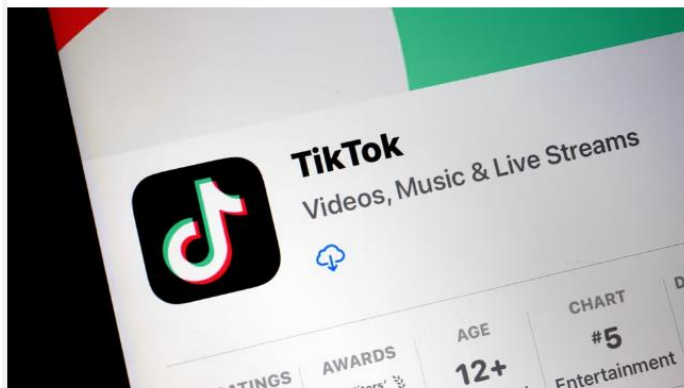
Miten palvelut Yhdysvalloista tai Kiinasta sopeutuvat digipalveluasetukseen?

Tutkijalta karu arvio TikTokin väitteille

Euroopan komissio tutkii, onko palvelu rikkonut EU:n digipalvelusäädöstä muun muassa nuorten turvallisuuden osalta.

JAA

TALLENNA

KUVA: JOE RAEDLE / LEHTIKUVA

Kuuntele juttu

STT, Lassi Lapintie
12.9.2024 19:10

[Ilta-Sanomat, 12.9.2024](#)

Poliitikot vaativat EU:lta tekoja X:n ja Elon Muskin suitsimiseksi

Sosiaalinen media | Komission työkaluna on digipalvelusäädös. Edessä on punninta, mikä Muskin toiminnassa on laitonta sisältöä ja mikä menee sananvapauden piiriin.

Elon Musk ja Alice Weidel. Kuva: Carlos Barria / Reuters, Bernd Elmenthaler / Zuma

Kuuntele juttu

Teija Sutinen HS
8.1. 16:07

[Helsingin Sanomat, 8.1.2025](#)

Digipalveluasetus

Digipalveluasetuksen tavoitteena on edistää verkkopalveluiden luotettavuutta ja turvallisuutta. Pyrkimyksenä on muun muassa **torjua laitonta sisältöä, helpottaa verkossa toimivien kauppioiden tunnistamista ja lisätä mainostamisen ja sisällön moderoinnin avoimuutta.**

Sääntelyn kohteena ovat monenlaiset internetin palveluiden toimijat aina verkkoliikenteen infran tarjoajista alustapalveluihin ja verkon markkinapaikkoihin. Tällaisia palveluita ovat esim. **hosting-palvelut, sosiaalisen median palvelut tai hakukoneet.**

Sääntely asettaa toimijoille velvollisuuksia, jotka liittyvät niiden palveluehtoihin, laittoman sisällön torjuntaan ja toiminnan avoimuuteen.

Lähde: [Traficom: EU:n digi- ja datasääntely pähkinänkuoressa](#)

Lihavoinnit omia

Simo Somettaja

Voin kytkeä pois päältä algoritmin, joka suosittelee minulle kaikenlaista turhaa. Voin siis keskittyä oikeiden somekontaktieni päivityksiin.

Kaisa Kehityspäällikkö

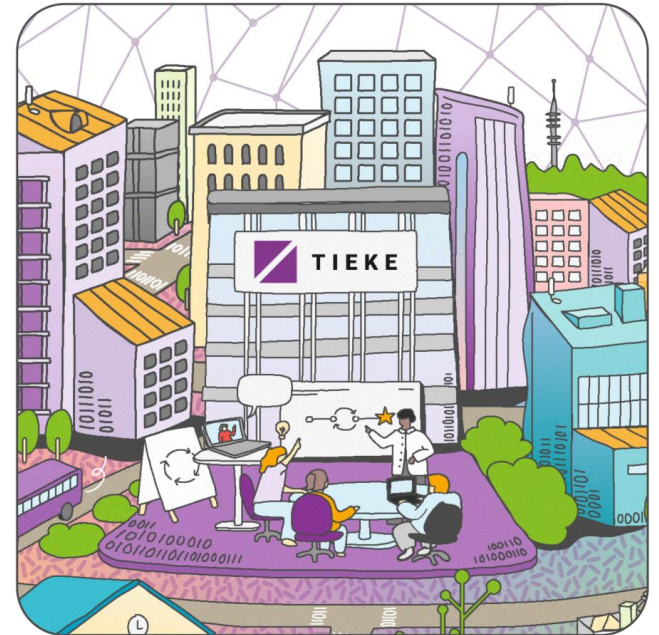
Meidän sometilimme on aiemmin jäädytetty kokonaan, kun konfliktiuutisointimme raportoitiin sopimattomaksi masinointikampanjalla. Jos vastaavaa vielä tapahtuu, voimme kiistää väitteet tehokkaasti ja voimme luottaa siihen, että saamme tilimme palautettua ilman viivästystä.

Tuire Tutkija

Tutkijaryhmämme on hakenut luotettavan ilmoittajan valtuuksia vaalivaikuttamisen alueella. Raportoimme vaaleissa päivittäin löytämiämme valetilien postauksia. Toisin kuin ennen, alustapalvelut poistavat ne nykyisin näkyvistä nopeasti ja sulkevat trollitilit.

Data- asetus (DA)

Data-asetus (DA)

Datasäädös tavoittelee helpompaa datan saatavuutta ja hyödyntämistä. Se koskee laajasti dataa, jota syntyy **verkkoon kytkettyjen laitteiden** käytöstä. Tällaisia laitteita saattavat olla esimerkiksi erilaiset sensorit, älykellot tai jopa paperikoneet tai lentokoneet.

Laitteiden valmistajilla on velvollisuus suunnitella laitteet niin, **että käyttäjä voi saada niiden tuottaman datan**. Jos käyttäjä ei teknisistä syistä voi saada dataa esimerkiksi suoraan laitteesta, valmistajan on luovutettava kyseinen data laitteen käyttäjälle hänen pyynnöstään. Samoin laitteen data on luovutettava käyttäjän pyynnöstä kolmannelle osapuolelle, esim. **huoltoa tai lisäpalveluita tarjoavalle yritykselle**.

Lähde: [Traficom: EU:n digi- ja datasäätely pähkinäkuoressa](#)

Lihavoinnit omia

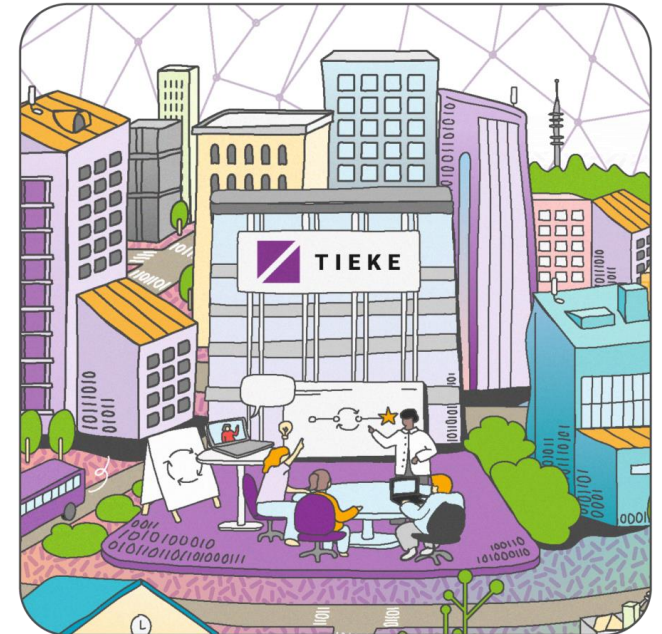

Jaska Kansalainen

Jaskalla on älykoti, jossa on älyvalaisimia ja älytermostaatteja, jotka keräävät tietoa kodin energiankulutuksesta. Ennen datasäädöstä Jaska ei ole voinut hyödyntää älylaitteiden dataa haluamallaan tavalla, koska laitteiden valmistaja pystyi rajoittamaan sen käyttöä. Uuden datasäädöksen myötä Jaskalla on nyt oikeus omaan dataansa.

Hän voi hyödyntää dataa kytkemällä sitä muihin datalähteisiin ja sitä kautta esimerkiksi energiankulutuksen optimointiin.

Tekoäly- asetus (AIA)

Tekoälyasetus (AIA)

Organisaation tulee arvioida tarjoamiensa tai käyttämiensä tekoälyjärjestelmien riskejä.

Tekoälylukutaitoa vaaditaan tekoälyjärjestelmiä hallinnoiville, käyttäville ja käytön kohteena oleville.

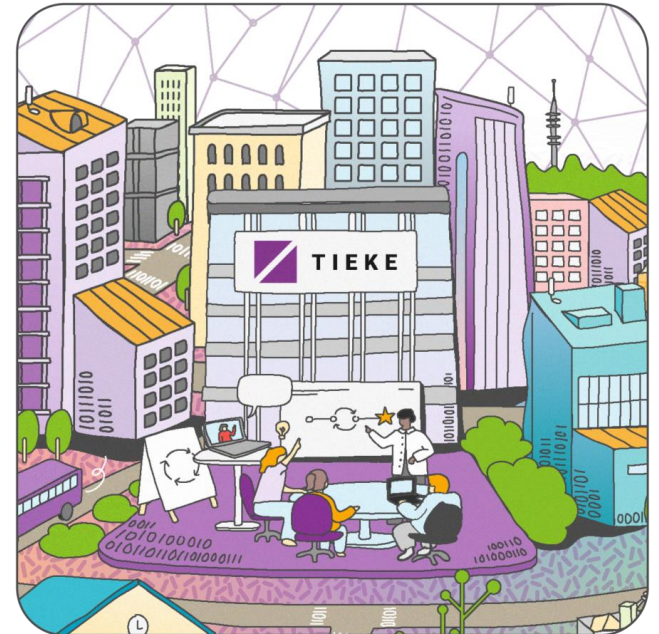
Valtaosa asetuksen vaatimuksista koskee **korkeariskisten tekoälyjärjestelmien** tarjoajia (provider). Korkeariskisten järjestelmien käyttöönottajia (deployer) koskee kevyempi joukko vaatimuksia.

Tekoälyasetus (AIA)

Tekoälyä käyttävillä organisaatioilla **rajoittuneen tai vähäisen riskin** käyttötapaukset ovat yleisimpiä. Niitä koskevat mm. seuraavat vaatimukset.

- ▶ Dokumentointi järjestelmistä ja niiden käyttötarkoituksista.
- ▶ **Läpinäkyvyys**: asiakkaiden tulee ymmärtää, milloin he keskustelevat tekoälyn kanssa tai näkevät tekoälyn generoimaa sisältöä.
- ▶ **Henkilöstön koulutus** tekoälyjärjestelmien ymmärtämiseen (tekoälylukutaito)

Tekijänoikeudet

Mitä tekijänoikeus suojaa?

Tekijänoikeus suojaa teoksessa ilmenevää itsenäistä ja omaperäistä ilmenemismuotoa, mutta ei ideaa, tietoa, teoriaa tai periaatetta.

Samasta aiheesta, teemasta tai juonesta voidaan tehdä useita teoksia, jotka kaikki saavat suojan. Esimerkiksi samasta juonesta voidaan kirjoittaa monta kirjaa tai samasta aiheesta maalata monta maalausta.

Teoksesta saa myös käyttää tietoa, kunhan kirjoittaa sen omin sanoin.

Lähde: Kopiosto: [Kopiraattila.fi - Mitä tekijänoikeus suojaa?](https://kopiraattila.fi/tekijanoikeustietoa/mita-tekijanoikeus-suojaa/)
kopiraattila.fi/tekijanoikeustietoa/mita-tekijanoikeus-suojaa/

Tekoäly ja tekijänoikeus

Teoksen, kuten tekstin, videon tai kuvan syöttämiseen tekoälyohjelmaan tulee olla tekijänoikeuden haltijan lupa.

Toistaiseksi ei ole vastausta siihen, voisiko tekoälyn avulla luodusta sisällöstä muodostua riittävän itsenäinen ja omaperäinen teos, jos tekijä olisi muokannut tekoälyn avulla tuottamaansa sisältöä riittäväällä tavalla myös itse.

Lähde: Kopiosto: Kopiraattila.fi – Tekoäly ja tekijänoikeus
kopiraattila.fi/tekijanoikeustietoa/tekoaly-ja-tekijanoikeus/

Tekoäly ja tekijänoikeus

GHIBLI AI ART AND COPYRIGHT: THE COPYRIGHT DILEMMA OF GHIBLI STYLE CREATIONS AND THE LOOMING LEGAL BATTLES AHEAD

March 31, 2025 admin Artificial Intelligence, Copyright 0

Ghibli AI Art and Copyright: The Copyright Dilemma of Ghibli Style Creations and the Looming Legal Battles ahead

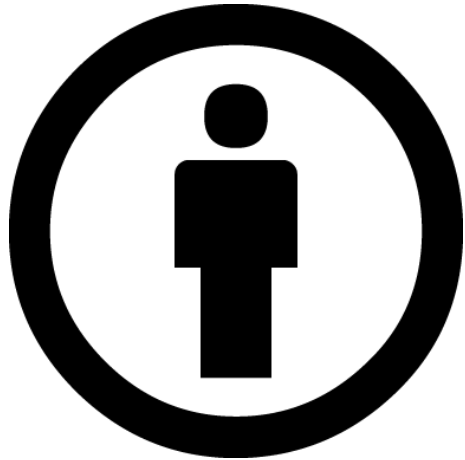
www.theippress.com x

Authored by:
Swagita Pandey Tewari
Blogger, The IP Press

Lähde: [The IP Press](https://www.theippress.com), 31.3.2025

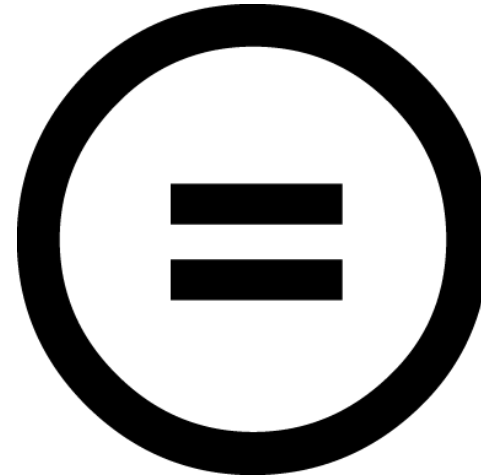
Creative commons -lisenssit

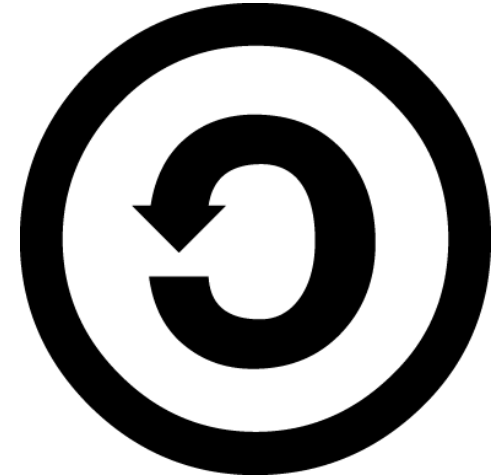
**Nimeä (BY,
ByAttribution)**

**EiKaupallinen
(NC, NonCommercial)**

**EiMuutoksia
(ND, NoDerivatives)**

**JaaSamoin
(SA, ShareAlike)**

Lisätietoa: <https://creativecommons.fi/lisenssit/>

Tietosuoja- lainsäädäntö

Perusteet ja läpinäkyvyys

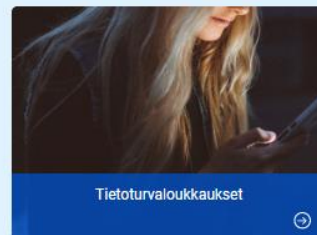
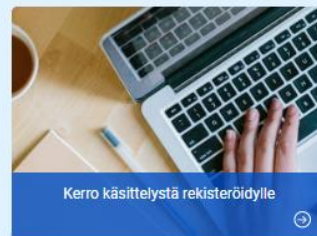
Tietosuojan kokonaisuus organisaatiolle

tietosuoja.fi/organisaatiot

ORGANISAATIOILLE

Tunne vastuusi ja rakenna luottamusta

Tästä osiosta löydät tietoa siitä, mitä organisaatioiden on otettava huomioon henkilötietojen käsittelyssä.
Osiossa on tietoa rekisterinpitäjille, henkilötietojen käsittelijöille ja tietosuojavastaaville.

GDPR4CHLDRN – Tietosuoja haltuun harrastustoiminnassa (2022-2024)

The screenshot shows the website interface for GDPR4CHLDRN. At the top left is the logo. The top navigation bar includes 'Suomi', 'Etusivu', 'Ohjeistavat materiaalit', 'Materiaalipankki', and 'Tietoa sivustosta' with a search icon. The breadcrumb trail reads 'Etusivu > Vanhemmat > Aloitussivu'. On the left sidebar, under 'Vanhemmat', the 'Aloitussivu' is selected. The main content area features a blue header 'Tietoa vanhemmille' and a blue silhouette of a person on the right. The text explains that data protection is a basic right for everyone and that children and young people should be aware of their personal data in hobbies.

GDPR4CHLDRN

Suomi ▾ Etusivu Ohjeistavat materiaalit ▾ Materiaalipankki ▾ Tietoa sivustosta 🔍

[Etusivu](#) > [Vanhemmat](#) > [Aloitussivu](#)

Vanhemmat

Aloitussivu

Perustietoa vanhemmille lasten henkilötietojen käsittelystä ▾

Usein kysyttyä tietosuojasta ▾

Artikkeleita vanhemmille

Tietoa vanhemmille

Tietosuoja on jokaisen perusoikeus. Lapset ja nuoret eivät välttämättä ole tietoisia siitä, miten heidän henkilötietojaan käsitellään harrastustoiminnassa. Lapset eivät omaksu tietosuojaan liittyviä tietoja ja taitoja itsestään. Siksi vanhemmilla on tärkeä rooli lasten ja nuorten kasvattamisessa kohti henkilötietojen käsittelyyn liittyvien asioiden itsenäistä hallitsemista.

Lähde: tietosuojaharrastuksissa.fi

Tietosuoja ja tietoturva

- ▶ **Tietosuoja** on perusoikeus, joka turvaa yksilön oikeuksien ja vapauksien toteutumisen henkilötietojen käsittelyssä.
- ▶ **Tietoturva** viittaa yleensä tietojen turvaamisen keinoihin. Voidaan ajatella, että tietoturva on myös tietosuojan toteuttamisen keino.

Tietosuoja ja tietoturva

► Miten tietosuojasta huolehditaan?

- Riskien arviointi – minkälaisia riskejä yksilöihin kohdistuu henkilötietojen käsittelystä?
- Käsittelyn tarkoitusten ja perusteiden tunnistaminen ja dokumentointi
- Asiakkaiden ja muiden osallisten informointi esimerkiksi tietosuojaselosteella

► Miten tietoturvasta huolehditaan?

- Käyttöoikeuksien hallinta yhdistyksen sisällä – tiedot ovat saatavilla vain niitä todella tarvitseville, ja käyttöoikeuksia myös poistetaan prosessien mukaisesti
- Laitteiden ja palvelimien pitäminen suojattuina
- Työntekijöiden perehdytys ohjeistusten noudattamiseen (ohjelmien päivitykset, vahvat salasanat jne.)

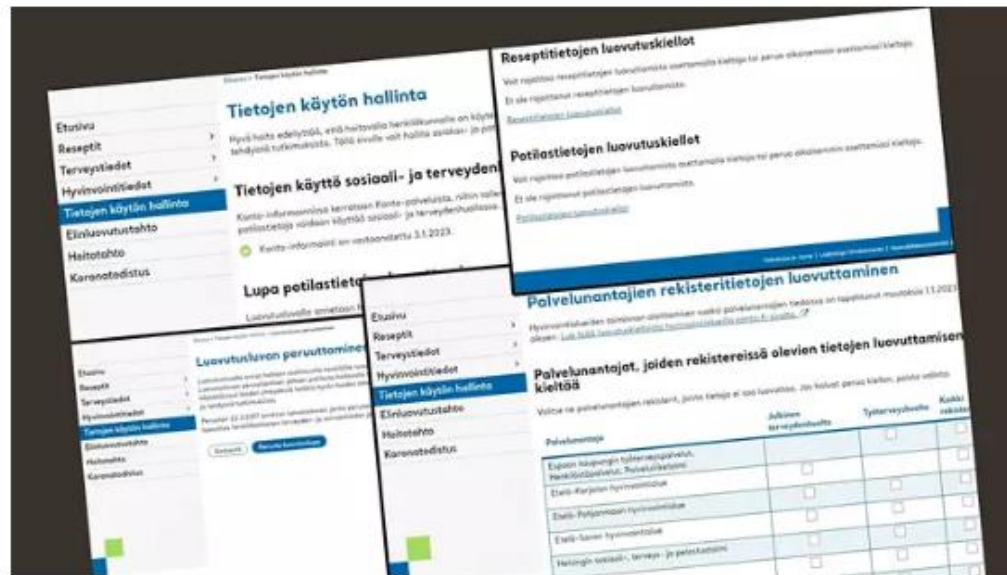
Henkilötietojen käsittelyn mahdollisia riskejä

- Terveystietojen käsittely liian laajasti, tietojen vuotaminen
- Sijaintitietojen käsittely ilman erillistä suostumusta
- Käyttäjien profilointi mainoksien kohdentamiseksi ilman läpinäkyvyyttä
- Asiakastietojen säilyttäminen ilman määriteltyä säilytysaikaa.

Kotimaa | Tietosuoja

Valtaosa suomalaisista jakaa terveystietojaan Kanta-palvelussa rajattomasti

Omien terveystietojensa jakamista voi rajoittaa paitsi vastaanottojen yhteydessä myös itsenäisesti Omakannassa. HS kertoo, miten asetuksia muutetaan.

Omakannassa voi säätää hyvin tarkkaan, mitä terveystietoja jakaa ja mille tahoille.
KUVA: OMAKANTA

Mika Jyrävä HS

10.4. 14:53 | Päivitetty 12.4. 14:31

Tärkeitä tietosuojan käsitteitä

- ▶ **Henkilötietoja** ovat kaikki tiedot, jotka liittyvät tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön, kuten esimerkiksi nimi, kotiosoite, auton rekisterinumero, valokuva henkilön kasvoista.
- ▶ **Henkilötietojen käsittely** tarkoittaa esimerkiksi henkilötietojen keräämistä, säilyttämistä, käyttöä, siirtämistä ja luovuttamista.

TIETOSUOJA

Tärkeitä tietosuojan käsitteitä

- ▶ **Rekisterinpitäjä** on ihminen tai organisaatio, joka määrittelee, mihin tarkoitukseen ja millä tavalla henkilötietoja käsitellään. Rekisterinpitäjä voi olla esimerkiksi jäsenistään tietoja keräävä yhdistys, potilastietoja käsittelevä sairaala, verkkokauppa tai sosiaalisen median palvelu.
- ▶ **Rekisteröity** on se henkilö (esim. asiakas tai yhdistyksen jäsen), jonka henkilötietoja käsitellään.

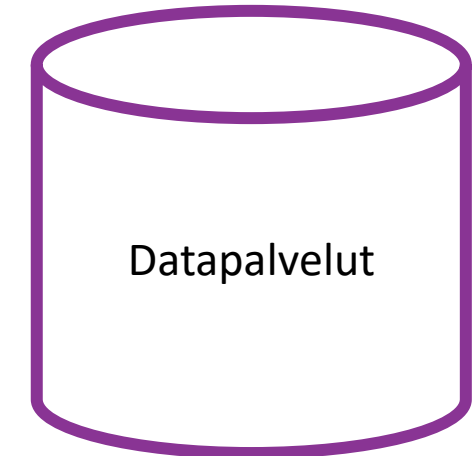
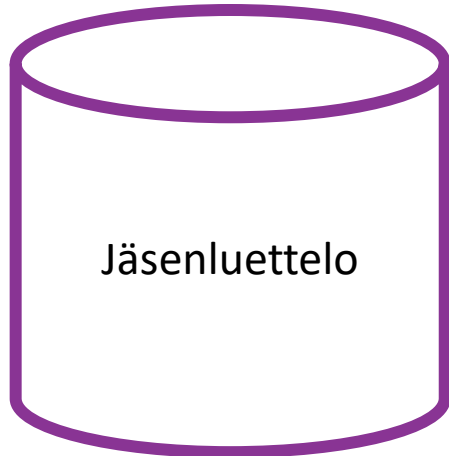

REKISTERINPITÄJÄ

REKISTERÖITY

Järjestön hallinnoima data

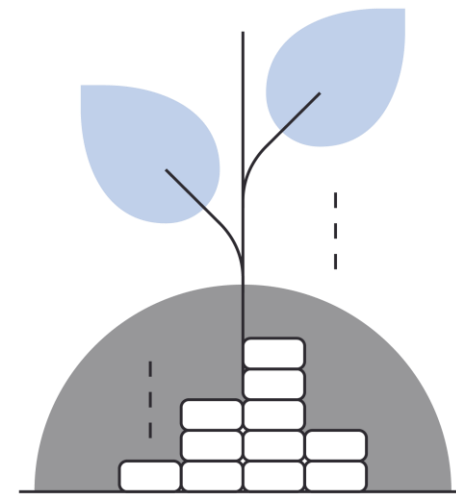

Läpinäkyvyyden tasoja

Taso	Toimenpiteitä
Ymmärrämme, miten hyödynämme dataa	Tietoinventaario, datalähteiden kartoitus, digitaalisen asiakaspolun hahmottaminen
Voimme hyvillä mielin avoimesti kertoa, miten hyödynämme dataa	Lainmukaisuuden vahvistaminen Datavastuullisuuden kehitystyö
Kerromme avoimesti, miten hyödynämme dataa	Tietosuojaselosteet, raportointi sidosryhmille
Kerromme ymmärrettävämmin, miten hyödynämme dataa	Viestintä kohderyhmien erityistarpeet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden (lapset, vanhemmat asiakkaat)
Kohderyhmät ymmärtävät ja heitä kiinnostaa se, miten hyödynämme dataa.	Palautelomakkeet ja asiakashaastattelut Aktiivinen viestintä: näin saat lisäarvoa datasi jakamisesta.

Miksi tietosuojasta tulee ja kannattaa kertoa niille, joiden henkilötietoja käsitellään?

- ▶ Lainsäädännön noudattaminen
- ▶ Viestitään esimerkiksi asiakkaille, potentiaalisille asiakkaille ja yhdistyksen jäsenille siitä, miten heidän henkilötietojen suojaa ja yksityisyyttään kunnioitetaan.
- ▶ Luodaan luottamusta omaan organisaatioon. Näytetään, että omassa organisaatiossa osataan toimia vastuullisesti myös laajemmin.

Näyteikkuna yrityksen vastuullisuuteen?

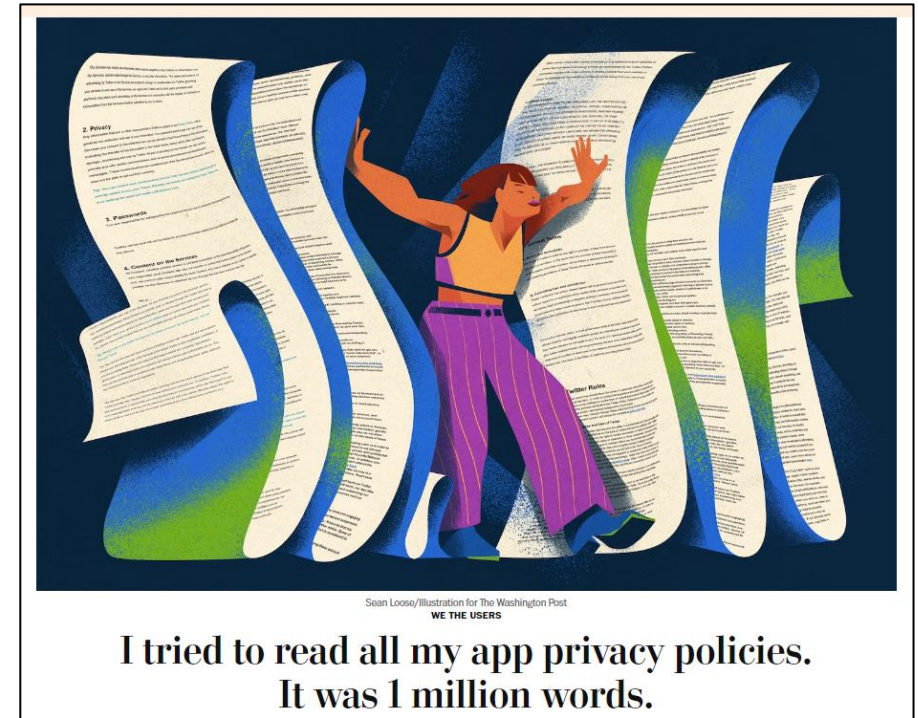
Mikä mielikuva herää, jos organisaation tietosuojaselosteen yhteystiedoissa lukee esimerkiksi:

Yhdistys ry
etunimi.sukunimi@organisaatio.fi

- Luotatko siihen, että organisaatio käsittelee tietojasi huolellisesti?
- Liittyisitkö yhdistyksen jäseneksi?

Tietosuojaseloste?

- ▶ Tietosuojaselosteen tehtävänä on kertoa rekisteröidyille (esim. asiakkaille tai yhdistyksen jäsenille), miten heidän henkilötietojaan käsitellään.
- ▶ Rekisteröityjä on mahdollista informoida tietosuojasta selosteella vasta, kun käsittelyprosessit ovat selkeitä organisaatiolle itselleen.

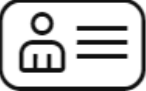

Lähde:

<https://www.washingtonpost.com/technology/2022/05/31/abolish-privacy-policies/>

Esimerkki: Tietosuojasta viestintä kuvakkeilla

Type of personal data

		
General Data We process general personal data about you, such as your name and contact details.	Financial Data We process your financial data.	Health Data We process your health data.
		
Location Data We process your location data.	Biometric Data We process your biometric data.	Intimate Data We process intimate data about you.

Lähde: <https://privacy-icons.ch/en/>

Esimerkki: Tietosuojasta viestintä kuvakkeilla

Kaikki kuvakkeet

TIETOSUOJA

REKISTERINPITÄJÄ

REKISTERÖITY

LAPSEN TIEDOT

SENSITIIVINEN
DATA

TIETOTURVA-
LOUKKAUS

Lähde: <https://tietosuojaharrastuksissa.fi/materiaalipankki/kuvakkeet/>

Esimerkki: Tietosuojasta viestintä kuvakkeilla

LAPSEN TIEDOT

Kuvakkeen kuvaus

Lasten henkilötietoja on suojattava erityisen hyvin, ja lasten henkilötietojen käsittelystä tulisi kertoa lapsille sopivalla kielellä.

Miten tämän sivuston materiaaleissa on hyödynnetty kuvaketta?

Kuvaketta hyödynnetään osioissa, joissa on kyse lapsille suunnatusta ohjeistuksesta. Yhdistyksille ja vanhemmille suunnatuissa ohjeissa kuvaketta on hyödynnetty silloin, kun annetaan lisätietoa lasten henkilötietojen käsittelystä.

Miten harrastustoimintaa järjestävä yhdistys voi hyödyntää kuvaketta?

Kuvaketta voidaan hyödyntää silloin, kun viestitään rekisteröidyille siitä, että käsitellään lasten henkilötietoja. Kuvaketta voi hyödyntää myös yhdistyksen toimijoiden perehdytyksessä.

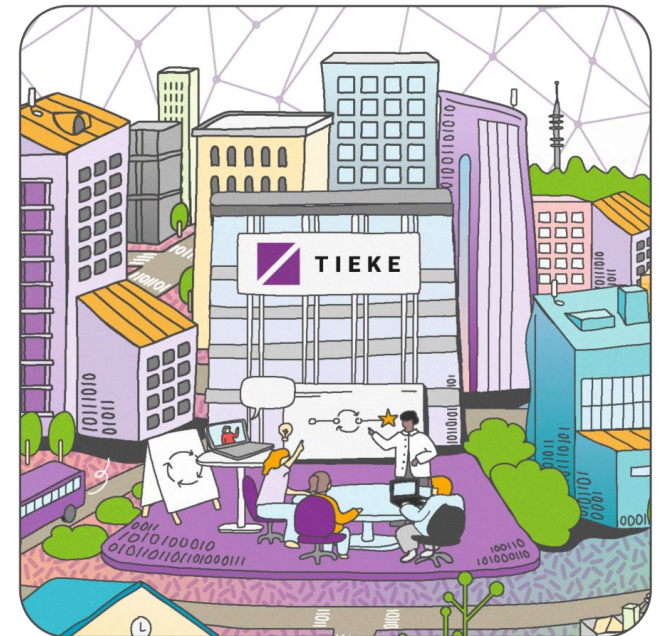
Lähde: <https://tietosuojaharrastuksissa.fi/materiaalipankki/kuvakkeet/>

Miten edistää läpinäkyvyyttä informoinnissa?

- Voiko yksittäinen pitkä tietosuojaseloste olla läpinäkyvä ja ymmärrettävä?
  - Globaalien suuryritysten selosteet eivät tarjoa välttämättä hyvää esimerkkiä.
- Kuten muussakin toiminnassa, liikkeelle kannattaa lähteä tarpeista:
  - Erilaisten kohderyhmien erottelu (asiakkaat, työntekijät, yhdistyksen jäsenet jne.)
  - Mihin tarkoitukseen ryhmien henkilötietoja oikeastaan tarvitaan?
Mitä niiden käsittelyllä saavutetaan?
  - Onko kohderyhmällä erityistarpeita (esim. lapset, näkövammaiset)
  - Minkälaisia riskejä henkilötietojen käsittelyyn liittyy?

Tietosuoja- lainsäädäntö

Osaaminen ja kulttuuri

Keistä riippuu yhdistyksen tietosuojan toteutuminen?

Tietosuoja harrastuksissa

Tältä sivulta löydät ohjeistavaa tietoa henkilötietojen suojasta ja tietosuojalainsäädännöstä. Sivusto on suunnattu erityisesti harrastustoimintaa järjestäville yhdistyksille, lapsille ja nuorille, lasten ja nuorten vanhemmille sekä kaikille, joita kiinnostaa oppia lisää tietosuojasta. Voit aloittaa tutustumisen valitsemalla itseäsi lähimpänä olevan kohderyhmän.

Yhdistyksen hallitukselle →

Valmentajille ja ohjaajille →

Vanhemmille →

Lapsille ja nuorille →

Mitä on eri toimijoiden tarvitsema tietosuojasaaminen?

Testi valmentajille ja ohjaajille

Mikä seuraavista luokitellaan henkilötiedoksi?

Kysymys 1/7

i Lisätietoja kysymyksestä

- Harrastajan pelinumero
- Urheiluseuran nimi
- Kotikaupunki
- En tiedä

Miten lisätä tietoisuutta?

Vieraile sivustolla:
tietosuojaharrastuksissa.fi

<p>Tervetuloa joukkuevoimistelun SM-kilpailuihin! Huippua, että olet täällä.</p> <p>Kilpailujen järjestämisen yhteydessä Voima voimisteluseura käsittelee henkilötietojasi, jotta voit osallistua kilpailuihin ja kilpailut etenevät sujuvasti.</p> <p>Kerron tässä Voima voimisteluseuran suorittamasta henkilötietojen käsittelystä, jotta tiedät, miten henkilötietoja käsitellään.</p>	<p>Nyt järjestettävissä SM-kilpailuissa käsiteltävien henkilötietojen rekisterinpitäjä on kilpailun järjestäjä:</p> <p>Voima voimisteluseura ry Voimatie 1, Voima tietosuoja@voimavoimisteluseura.esim</p> <p>Lainsäädännön mukaan henkilötietojen käsittelylle tulee aina määritellä peruste. Voima voimisteluseura käsittelee SM-kilpailuissa henkilötietoja oikeutettuun etuun perustuen. Allergiatietoja käsitellään nimenomaisella suostumuksellasi.</p>	<p>Voima voimisteluseura käsittelee kilpailun järjestämiseksi seuraavia henkilötietoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> nimeäsi syntymävuottasi mahdollisia allergiatietoja kilpailujen ruokailuavarten <p>Henkilötietosi on saatu joukkueesi tekemän kilpailuihin ilmoittautumisen yhteydessä.</p> <p>Henkilötietoja käsittelevät Voima voimisteluseuran työntekijät ja vapaaehtoiset, jotka osallistuvat kilpailuiden järjestämiseen. Henkilötietoja käsitellään Voima-järjestelmässä, jonka toimittaja toimii henkilötietojen käsittelijänä.</p>
<p>Kilpailun tulokset julkaistaan voimisteluseuran verkkosivuilla sarjottain. Yksittäisen voimistelijan nimeä ei julkaista, vaan tulokset julkaistaan joukkueittain. Henkilötietoja käsitellään EU/ETA-alueella.</p> <p>Kilpailuihin ilmoittautumisen yhteydessä kerätyt henkilötiedot poistetaan kaksi viikkoa kilpailujen päättymisestä.</p> <p>Kilpailun tulokset poistetaan voimisteluseuran verkkosivuilta kahden vuoden kuluttua kilpailujen päättymisestä.</p>	<p>Sinulla on oikeus...</p> <ul style="list-style-type: none"> saada tietoa henkilötietojesi käsittelystä saada tutustua omiin tietoihisi oikaista tietojasi poistaa tiedot ja tulla unohtetuksi rajoittaa tietojen käsittelyä vastustaa tietojen käsittelyä olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi <p>Voit toteuttaa oikeuksia olemalla yhteydessä seuramme tietosuojan yhteyshenkilöön.</p>	<p>TSEMPPIÄ KILPAILUIHIN!</p>

Tässä esimerkissä on kyse kuvitteellisesta tapauksesta, eikä sitä voi soveltaa sellaisenaan. Rekisterinpitäjä tulee aina arvioida rekisteröityjen informointia tapauskohtaisesti ja tietosuojalainsäädäntö huomioon.

Lähde: <https://tietosuojaharrastuksissa.fi/yhdistyksen-hallitus/liite-2-tietosuojasta-informointi/>

Miten huolehtia perehdytyksestä?

”Tietosuojan käytännön toteuttamiseksi yhdistys voi laatia esimerkiksi eritasoisia tietosuojaohjeistuksia tai tarkistuslistoja eri roolien mukaan. Olennaista on korostaa huolellisuutta henkilötietojen käsittelyssä ja ohjeistaa, että henkilötietoja saa käsitellä vain harrastustoiminnan tarkoituksiin.”

Lähde: [Tietosuojaharrastuksissa.fi: Ohjeista ja kouluta harrastustoiminnassa mukana olevia tietosuojasta](https://www.tietosuojaharrastuksissa.fi/)

Seuraavat askeleet

- Webinaarit klo 9.00–10.30
  - Kestävä digitalisaatio: 29.4.
  - Eettinen palvelumuotoilu: 20.5
- TIEKEN tapahtumakalenteri:
tieke.fi/tapahtumat/
- Postituslista:
[tapahtumat.tieke.fi/eettinenjarjestodigi](https://tieke.fi/eettinenjarjestodigi)

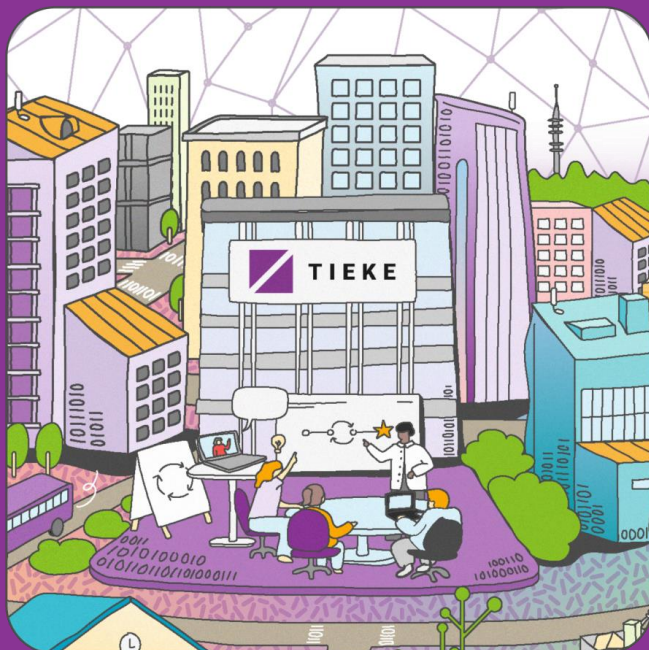
<https://tieke.fi/eettinenjarjestodigi>

Lukemistoa ja hyödyllisiä linkkejä

- ▶ GDPR4CHLDRN – tietosuojaa harrastustoiminnassa:
<https://tietosuojaharrastuksissa.fi/>
- ▶ Järjestödigi-kartoituksen tulokset:
<https://www.jarjestodigi.fi/>
- ▶ Linkit Järkevä-hankkeen blogeihin ja politiikkasuositukseen:
<https://tieke.fi/hankkeet/jarkeva/>
- ▶ ODIn Data Ethics Canvas:
<https://theodi.github.io/interactiv-e-data-ethics-canvas/>
- ▶ Sitran avoimet datatalouden verkkokurssit:
sitra.fi/hankkeet/datatalouden-abc
- ▶ Traficom: EU:n digi- ja datasääntely pähkinäkuoressa:
<https://www.traficom.fi/fi/viestinta/datatalous-ja-digipalvelut/eun-digi-ja-datasaantely-pahkinankuoressa>
- ▶ Tekijänoikeuksista: Kopiraittilan koulu:
<https://kopiraittila.fi/>

Suunnataan yhdessä kohti uudistuvaa ja ihmisläheistä yhteiskuntaa!

Kiitos!

Hanna Vuohelainen
hanna.vuohelainen@tieke.fi
050 587 4284

Mikko Eloholma
mikko.eloholma@tieke.fi
044 491 8296